

Trapulky do bulky aneb Výstava zapomenuté karetní hry

Věnceslava Dezortová

V Národopisném muzeu Plzeňska je v těchto dnech k vidění výstava nazvaná **Trapulky do bulky**. Jde o první tuzemskou výstavu, která je svým zaměřením i rozsahem světovým unikátem. Navštívit ji můžete do 13. dubna.

Iniciátorem výstavy **Trapulky do bulky** je předseda Clubu sběratelů hracích karet Petr Bílý. Svému hobby se věnuje přes třicet let a jeho sbírka více než 3000 balíčků hracích a vykládacích karet patří k největším v Evropě. Impulsem nebyla vášeň ke karbanictví, ale náhoda. Bylo mu šestnáct, když našel krásné graficky vypravené karty po dědečkovi.

Světový objev během přípravy výstavy

Trapulky mají místo tradičních žadudů, kulí, srdcí a piků meče, hole, poháry a mince. Nezvyklý je i jejich počet, úplná herní sada obsahuje třicet šest karet. „Počátky hry původně nazývané trappola sahají do Itálie 15. století. Autorem je Ital Pietro Trapolin,“ říká Petr Bílý.

Pražská trapulka Jana Rittera

Domácké označení tapulky či tapulírky a název hry bulka se v Čechách začaly používat o téměř 400 let později.

Neobvyklý název současné výstavy vysvětluje Petr Bílý: „Dramatik Václav Kliment Klicpera sepsal pravidla hry dokonce ve verších. Spis se jmenuje Osmecitým pravidel hry mravopočestné Šestadvacet čili Trapulky do bulky. To nás inspirovalo k názvu výstavy. Dochováno také je, že hru chodil hrát Jan Neruda s přáteli do dnes už neexistující pivnice U Ježíška ve Spálené ulici v Praze. Hrál se o krejčary a Neruda byl přeborník.“

Foto Petr Bílý (4)

Vstupní panel - karty K. Weiberzahn, Č. Budějovice

Vystavené karty pocházejí z depozitářů Západočeského muzea v Plzni, Národního muzea a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Muzea Dr. Hostaše v Klatovech nebo Muzea Vysočiny v Jihlavě.

Některé exponáty jsou zapůjčeny z Rakouska z Wiener Spielkartenfabrik Ferd. Piantik & Söhne. Pochopitelně jsou v expozici karty z kolekce členů Clubu sběratelů hracích karet a dalších soukromých sběratelů.

Mnoho karet je vystaveno vůbec poprvé.

Kuriózní exponáty

„K vidění jsou třeba trapulky s tematikou křížáckých výprav, nátlisk hry trappolových karet slezského typu z Chebu z roku 1713 nebo ukázky z karetní produkce napříč rakousko-uherskou monarchií,“ uvádí iniciátor výstavy Petr Bílý.

K nejzajímavějším exponátům výstavy patří zejména hry s ojedinelým výtvarným zpracová-

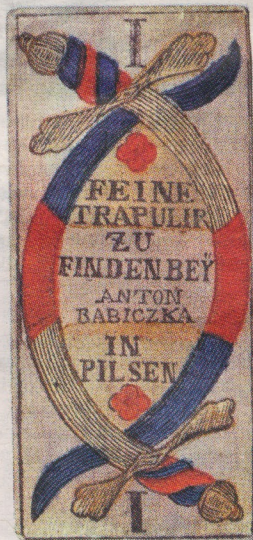
ním. K takovým raritám patří třeba hra výtvarníka Johana Zisera z konce 18. století, která kombinuje karetní obraz s veršovaným textem. Výstava také mapuje vývoj tzv. pražského trappolového vzoru, což je historický typ karetního obrazu, který se později stal mezinárodně uznávanou předlohou pro domácí i světové výrobce.

Karty nevyhazujte

Mezi další zajímavosti patří oddíl věnovaný hrám, které vytvořili kartářští mistři z Plzně. Zastoupeny jsou i ukázky her, které se do českých zemí dovážely.

Karetní hra trapulky se v našich končinách už nehraje. Přesto jsou tyto karty mezi sběrateli velmi žádané. „Možná se v domácnostech nebo na starých půdách ještě nacházejí obrázkové karty, s kterými si nevíte rady.“

Nevyhazujte je jen proto, že nejsou kompletní,“ vzkazuje Petr Bílý. Club sběratelů hracích karet umožňuje vzájemnou výměnu informací a sbírkových předmetů.

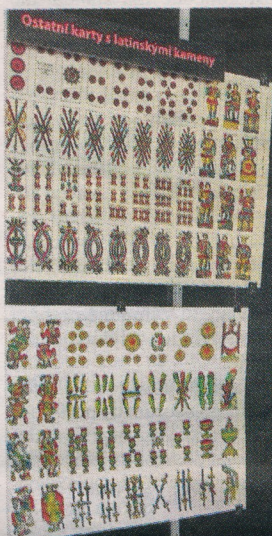

Plzeňská trapulka Antona Babiczky

Pořádá výstavy a různé prezentační a kulturní akce směřující k propagaci hracích karet jako zajímavého grafického artefaktu a kulturního dokumentu své doby.

Expozice v Národopisném muzeu Plzeňska návštěvníkům ukáže, jak se trappolové karty vyráběly, jaké jsou typy a velikosti, též uvádí zajímavosti ve zpracování a poukazuje na atypické vzory.

Otevřena je denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin, vstupné 20 Kč.

Pohled do expozice, nátlisk karetních her